

TERUG NAAR EEN GOUDSTANDAARD?

Een verkeerd begrepen voorzitter van de Wereldbank zorgde al dan niet bewust voor een discussie over de zin en onzin van een terugkeer naar de goudstandaard.

TEKST: KOEN LAUWERS (FINANCIËEL ANALIST)

In aanloop naar de G20-conferentie in de Zuid-Koreaanse hoofdstad Seoel, die in het teken stond van de valutaoorlogen, zorgde een opiniestuk van Robert Zoellick in de Financial Times voor opschudding in de financiële wereld. Zoellick is niet de eerste de beste: de man bekleedde verschillende topfuncties bij Goldman Sachs en is momenteel president van de Wereldbank. Het opiniestuk werd opgepikt door de grote nieuwsagentschappen die het verkeerdelijk interpreterden als een pleidooi voor een terugkeer naar een klassieke goudstandaard.

VAN GOUDSTANDAARD NAAR DOLLARSTANDAARD

Goud wordt al duizenden jaren gebruikt als ruilmiddel in de internationale handel en ook als opslagmiddel voor rijkdom (sparen). Toen was er nog geen sprake van een echt monetair systeem die naam waardig. Met de Gold Reserve Act van 1900 werd de goudstandaard in de Verenigde Staten officieel ingevoerd. De waarde van de dollar werd vastgesteld op 20,67 dollar per troy ounce goud (31,1 gram). Bij de oprichting van de centrale bank (Federal Reserve Act) in 1913 werd bepaald dat het uitgegeven schuld papier voor 40 procent gedekt zou worden door fysiek goud.

Tijdens de depressie van de jaren dertig verlieten de meeste landen, waaronder ook Engeland, de goudstandaard omdat steeds meer marktparticipanten door een tanend vertrouwen in het monetaire systeem hun papieren geld inwisselden tegen fysiek goud. De Gold

Reserve Act van 1934 devalueerde de dollar en zette de goudprijs op 35 dollar per troy ounce.

Tien jaar later zag 'Bretton Woods' het levenslicht. Alle valuta's kregen een vaste verhouding tegenover de dollar en dus indirect ook tegenover goud. Officiële valutareserves konden worden omgezet in goud. Al van begin jaren zestig vertoonde het systeem barsten, omdat er door de Verenigde Staten meer dollars werden gecreëerd dan er goud bijkwam. De centrale banken die deelnamen aan Bretton Woods moesten alle zeilen bijzetten om de goudprijs op 35 dollar per ounce te houden. Dit werd steeds moeilijker en even werd een parallel systeem geprobeerd waarbij er een prijs was voor officiële transacties tussen centrale banken, terwijl andere transacties tegen de marktprijs plaatsvonden. Ook dit systeem werkte niet.

In 1971 werd Bretton Woods door president Nixon officieel dood verklaard. De dollar was niet langer inwisselbaar tegen goud en alle valuta's konden vrij tegenover elkaar fluctueren. In 1973 werd de officiële goudprijs op 42,22 dollar per ounce vastgesteld. In dat jaar had de marktprijs het niveau van 100 dollar al overschreden. Centrale banken kunnen sindsdien naar believen geld bijdrukken, zonder de hoeveelheid goud in reserve te hoeven verhogen. Dit post-Bretton Woods monetaire systeem, waarbij de dollar nog steeds de reservemunt is maar niet meer in goud kan worden omgezet, bestaat intussen bijna vier decennia.

ALTERNATIEF MONETAIR ACTIEF

Zoellick kreeg direct de wind van voren van een aantal prominente academici en economen die zijn voorstel als onzin afdeden. Waar Zoellick eigenlijk toe ocriep was de ontwikkeling naar een nieuw monetair systeem in navolging van 'Bretton Woods', met vaste wisselkoersen. De dollar zou in het nieuwe systeem echter niet langer de enige reservemunt zijn, maar vergezeld worden van een mandje andere munten zoals de euro, de yen, het pond en de renminbi (yuan).

Volgens Zoellick zou er ook plaats moeten zijn voor goud als referentiepunt voor marktverwachtingen over inflatie, deflatie en toekomstige muntschommelingen. Goud zou dus een barometerfunctie krijgen, die de monetaire expansiedrift van centrale banken onder controle moet houden. Zoellick zegt dus

